3 Ιανουαρίου 2019

Το μαντρί το βλογημένο

/ Πεμπτουσία

Mantri arxiki
Image not found or type unknown

του Φώτη Κόντογλου

Κάθε χρόνο ο Άγιος Βασίλης, τις παραμονές της Πρωτοχρονιάς γυρίζει από χώρα σε χώρα κι από χωριό σε χωριό και χτυπά τις πόρτες, για να δει ποιος θα τον δεχτεί με καθαρή καρδιά. Μια χρονιά λοιπόν, πήρε το ραβδί του και τράβηξε. Ήτανε σαν καλόγερος ασκητής, ντυμένος με κάτι μπαλωμένα παλιόρασα, με χοντροπάπουτσα στα ποδάρια του και μ' ένα ταγάρι περασμένο στον ώμο του. Γι' αυτό τον παίρνανε για διακονάρη και δεν τ' ανοίγανε την πόρτα. Ο Άγιος Βασίλης έφευγε λυπημένος, γιατί έβλεπε την απονιά των ανθρώπων και συλλογιζότανε τους φτωχούς που διακονεύουνε, επειδής έχουνε ανάγκη, μ' όλο που αυτός ο ίδιος δεν είχε ανάγκη από κανέναν κι ούτε πεινούσε ούτε κρύωνε.

Αφού βολόδειρε από δω κι από κει κι αφού πέρασε από χώρες πολλές κι από χιλιάδες χωριά και πολιτείες, έφταξε στα ελληνικά τα μέρη, που 'ναι φτωχός ο

κόσμος. Απ’ όλα τα χωριά πρόκρινε τα πιο φτωχά και τράβηξε κατά κει, ανάμεσα στα ξερά βουνά, όπου βρισκόντανε κάτι καλύβια, πεινασμένη λεμπεσουριά.

Περπατούσε νύχτα κι ο χιονιάς βογκούσε, η πλάση ήτανε πολύ άγρια. Ψυχή ζωντανή δεν ακουγότανε, εξόν από κανένα τσακάλι που γάβγιζε.

Αφού περπάτηξε κάμποσο, βρέθηκε σ’ ένα απάγκιο, που έκοβε ο αγέρας από ‘να μικρό βουνό κι είδε ένα μαντρί κολλημένο στα βράχια. Άνοιξε την αυλόπορτα που ήτανε καμωμένη από άγρια ρουπάκια και μπήκε στη μάντρα. Τα σκυλιά ξυπνήσανε και πιάσανε και γαβγίζανε. Πέσανε απάνω του να τον σκίσουνε, μα, σαν πήγανε κοντά του, σκύψανε τα κεφάλια τους και σερνόντανε στα ποδάρια του, γλείφανε τα χοντροπάπουτσα του, γρούζανε φοβισμένα και κουνούσανε παρακαλεστικά τις ουρές τους.

Ο Άγιος σίμωσε στο καλύβι του τσομπάνου και χτύπησε την πόρτα με το ραβδί του και φώναξε:

– Ελεήστε με, χριστιανοί, για τις ψυχές των αποθαμένων σας. Κι ο Χριστός μας διακόνεψε σαν ήρθε σε τούτον τον κόσμο.

Η πόρτα άνοιξε και βγήκε ένας τσομπάνης, παλικάρι ως είκοσι πέντε χρονώ, με μαύρα γένια. και δίχως να δει καλά καλά ποιος χτυπούσε την πόρτα, είπε στον γέροντα:

– Πέρασε μέσα στ’ αρχοντικό μας να ζεσταθείς! Καλημέρα και καλή χρονιά!

Αυτός ο τσομπάνης ήτανε ο Γιάννης ο Μπάικας, που τον λέγανε Γιάννη Βλογημένον, άνθρωπος αθώος σαν τα πρόβατα που βόσκαγε, αγράμματος ολότελα.

Μέσα στην καλύβα έφεγγε με λιγοστό φως ένα λυχνάρι. Ο Γιάννης, σαν είδε στο φως πως ο μουσαφίρης ήτανε γέροντας καλόγερος, πήρε το χέρι του και τ’ ανασπάστηκε και το έβαλε πάνω στο κεφάλι του. Ύστερα φώναξε τη γυναίκα του, ως είκοσι χρονώ κοπελούδα, που κουνούσε το μωρό τους μέσα στην κούνια. Και κείνη πήγε ταπεινά και φίλησε το χέρι του γέροντα κι είπε:

– Κόπιασε, παππού, να ξεκουραστείς.

Ο Άγιος Βασίλης στάθηκε στην πόρτα και βλόγησε το καλύβι κι είπε:

– Βλογημένοι να ‘σαστε, τέκνα μου, κι όλο το σπιτικό σας. Τα πρόβατα σας να πληθαίνουνε ως του Ιώβ μετά την πληγήν και ως του Αβραάμ και ως του Λάβαν. Η ειρήνη του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού να είναι μαζί σας.

Ο Γιάννης έβαλε ξύλα στο τζάκι και ξελόχισε η φωτιά. Ο Άγιος απίθωσε σε μια γωνιά το ταγάρι του, ύστερα έβγαλε το μπαλωμένο ράσο του κι απόμεινε με το ζωστικό του. Τον βάλανε κι έκατσε κοντά στη φωτιά κι η γυναίκα του ‘βαλε και μια μαξιλάρα ν’ ακουμπήσει.

Ο Άγιος Βασίλης γύρισε κι είδε γύρω του και ξανάπε μέσα στο στόμα του:

– Βλογημένο να ‘ναι τούτο το καλύβι.

5_Giannis

Image not found or type unknown

Ο Γιάννης μπαινόβγαινε, για να φέρει το ‘να και τ’ άλλο. Η γυναίκα του μαγείρευε. Ο Γιάννης ξανάριξε ξύλα στη φωτιά. Μονομιάς φεγγοβόλησε το καλύβι με μιαν αλλιώτικη λάμψη και φάνηκε σαν παλάτι. Τα δοκάρια σαν να ‘τανε μαλαμοκαπνισμένα κι οι πυτιές που ήτανε κρεμασμένες, σαν να γινήκανε χρυσά καντήλια και τα τυροβόλια κι οι καρδάρες και τ’ άλλα τα σύνεργα που τυροκομούσε ο Γιάννης, λες κι ήτανε διαμαντοκολλημένα. Και τα ξύλα που καιγόντανε στη φωτιά ευωδιάζανε σαν μοσκολίβανο και δεν τρίζανε όπως τρίζανε τα ξύλα της φωτιάς, παρά ψέλνανε σαν τους αγγέλους που ‘ναι στον Παράδεισο.

Ο Γιάννης ήτανε καλός άνθρωπος, όπως τον έφτιαξε ο Θεός. Φτωχός ήτανε, είχε λιγοστά πρόβατα μα πλούσια καρδιά. Τῇ πτωχείᾳ τά πλούσια. Ήτανε αυτός καλός, μα είχε και καλή γυναίκα. Κι όποιος τύχαινε να χτυπήσει την πόρτα τους έτρωγε κι έπινε και κοιμότανε. Κι αν ήτανε και πικραμένος, έβρισκε παρηγοριά. Γι’ αυτό κι ο ΄Άγιος Βασίλης κόνεψε στο καλύβι τους ξημερώνοντας Πρωτοχρονιά, παραμονή της χάρης του, κι έδωσε την ευλογία του.

Κείνη τη νύχτα τον περιμένανε όλες οι πολιτείες και τα χωριά της οικουμένης, αρχόντοι, δεσποτάδες κι επίσημοι άνθρωποι, πλην εκείνος δεν πήγε σε κανέναν τέτοιον άνθρωπο, παρά πήγε στο μαντρί του Γιάννη του Βλογημένου.

Σαν βολέψανε τα πρόβατα, μπήκε μέσα ο Γιάννης και λέγει στο γέροντα:

– Γέροντα, μεγάλη χαρά έχω απόψε που ήρθες, ν’ ακούσουμε κι εμείς κανένα γράμμα, γιατί δεν έχουμε εκκλησιά κοντά μας μήτε καν ρημοκλήσι. Εγώ αγαπώ πολύ τα γράμματα της θρησκείας μας κι ας μην τα καταλαβαίνω, γιατί είμαι ξύλο

απελέκητο. Μια φορά μας ήρθε ένας γέροντας Αγιονορείτης και μας άφησε τούτη την αγιοτική φυλλάδα, κι αν λάχει να περάσει κανένας γραμματιζούμενος καμιά φορά, τον βάζω να τη διαβάζει. Εγώ όλα όλα τα γράμματα που ξέρω είναι τρία λόγια που τα 'λεγε ένας γραμματιζούμενος, που έβγαζε λόγο στο χωριό, δυο ώρες από δω κι απ' τις πολλές φορές που τα 'λεγε τυπωθήκανε στη θύμησή μου. Αυτός ο γραμματικός έλεγε και ξανάλεγε: «*Σ'κώνιτι ου μήτηρ του κι τουν ανισπάζιτι κι του λέγ: Τέκνου μου! Τέκνου μου! Αυτά τα γράμματα ξέρου...*».

4_Kostas kabanario

Image not found or type unknown

Ήτανε μεσάνυχτα. Ο αγέρας βογκούσε. Ο Άγιος Βασίλης σηκώθηκε απάνω και στάθηκε γυρισμένος κατά την ανατολή κι έκανε τον σταυρό του τρεις φορές. Ύστερα έσκυψε και πήρε από το ταγάρι του μια φυλλάδα κι είπε:

– Εὐλογητός ὁ Θεός ἡμῶν πάντοτε, νῦν καί ἀεί καί εἰς τούς αἰώνας τῶν αἰώνων.

Ο Γιάννης πήγε και στάθηκε από πίσω του και σταύρωσε τα χέρια του. Η γυναίκα του βύζαξε το μωρό και πήγε και κείνη και στάθηκε κοντά στον άντρα της.

Κι ο γέροντας είπε το «Θεός Κύριος» και τ' απολυτίκιο της Περιτομής «*Μορφήν ἀ ναλλοιώτως ἀνθρωπίνην προσέλαβες*», χωρίς να πει και το δικό του τ' απολυτίκιο που λέει: «*Εἰς πᾶσαν τήν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος σου*». Έψελνε γλυκά και ταπεινά κι ο Γιάννης κι η Γιάνναινα τον ακούγανε με κατάνυξη και κάνανε τον σταυρό τους. Κι είπε ο Άγιος Βασίλης τον Όρθρο και τον Κανόνα της εορτής «*Δεῦτε, λαοί, ἄσωμεν*», χωρίς να πει τον δικό του κανόνα «*Σοῦ τήν φωνήν ἔδει παρεῖναι, Βασίλειε* ». Κι ύστερα είπε όλη τη Λειτουργία κι έκανε απόλυση.

Καθίσανε στο τραπέζι και φάγανε, ο Άγιος Βασίλειος ο Μέγας, ο Γιάννης ο Βλογημένος, η γυναίκα του κι ο μπαρμπα-Μάρκος ο Βουβός, που τον είχε συμμαζέψει ο Γιάννης και τον βοηθούσε.

Και, σαν αποφάγανε, έφερε η γυναίκα τη βασιλόπιτα και την έβαλε απάνω στον σοφρά. Κι ο Άγιος Βασίλης πήρε το μαχαίρι και σταύρωσε τη βασιλόπιτα κι είπε: «Είς τό ὄνομα τοῦ Πατρός καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος».

6_basilopita BAsileios

Image not found or type unknown Κι έκοψε το πρώτο κομμάτι κι είπε: «*Του Χριστού*», έκοψε το δεύτερο κι είπε: «*Της Παναγίας*», κι ύστερα έκοψε το τρίτο και δεν είπε: «*Του Αγίου Βασιλείου*», αλλά είπε: «*Του νοικοκύρη του Γιάννη του Βλογημένου*». Πετάγεται ο Γιάννης και του λέγει:

– Γέροντα, ξέχασες τον Αϊ-Βασίλη! Του λέγει ο Άγιος:

– Αλήθεια, τον ξέχασα!

Κι έκοψε ένα κομμάτι κι είπε:

– Του δούλου του Θεού Βασιλείου.

Ύστερα έκοψε πολλά κομμάτια και σε καθένα που έκοβε έλεγε: «*Της νοικοκυράς*», «*Του μωρού*», «*Του δούλου του Θεού Μάρκου του μογιλάλου*», «*Του σπιτιού*», «*Των ζωντανών*», «*Των φτωχών*».

Λέγει πάλι ο Γιάννης στον Άγιο:

– Γέροντα, γιατί δεν έκοψες για την αγιοσύνη σου; Του λέγει ο Άγιος:

– Έκοψα, ευλογημένε!

Μα ο Γιάννης δεν κατάλαβε τίποτα, ο καλότυχος.

Έστρωσε η γυναίκα, για να κοιμηθούνε. Σηκωθήκανε να κάνουνε την προσευχή τους. Ο Άγιος Βασίλης άνοιξε τις απαλάμες του κι είπε τη δική του την ευχή, που τη λέγει ο παπάς στη Λειτουργία: «*Κύριε ὁ Θεός μου, οἶδα ὅτι οὐκ εἰμι ἄξιος οὐδέ ἱκανός ἵνα ὑπό τήν στέγην εἰσέλθῃς τοῦ οἴκου τῆς ψυχῆς μου...*»

Σαν τελείωσε την ευχή κι ετοιμαζόντανε να πλαγιάσουν, του λέγει ο Γιάννης:

– Εσύ, γέροντα, που ξέρεις τα γράμματα, πες μας σε ποια παλάτια άραγες πήγε απόψε ο Αϊ-Βασίλης; Οι αρχόντοι κι οι βασιλιάδες τι αμαρτίες μπορεί να ‘χουνε; Εμείς οι φτωχοί είμαστε αμαρτωλοί και κακορίζικοι, επειδής η φτώχεια μάς κάνει να κολαζόμαστε.

Ο Άγιος Βασίλης δάκρυσε. Σηκώθηκε πάλι απάνω, άπλωσε τις απαλάμες του και

ξαναείπε την ευχή του αλλιώτικα: «*Κύριε ὁ Θεός μου, οἶδας ὅτι ὁ δοῦλος σου Ἰωάννης ὁ ἁπλοῦς, ἐστίν ἄξιος καί ἱκανός ἵνα ὑπό τήν στέγην αὐτοῦ εἰσέλθῃς, ὅτι νήπιος ὑπάρχει, καί τῶν τοιούτων ἐστίν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν*».

Και πάλι δεν κατάλαβε τίποτα ο Γιάννης ο καλότυχος, ο Γιάννης ο Βλογημένος.

Μπορείς ν΄ ακούσεις τη διήγηση, κάνοντας κλικ παρακάτω

Your browser does not support the audio element.